

Οι προϋποθέσεις μια αριστερής συζήτησης για το Κυπριακό

Του Σταύρου Παναγιωτίδη

Κι εκεί που ασχολούμασταν με χίλια-δυο, ενέκυψε αιφνιδίως το ανακινημένο Κυπριακό, πιεστικό και εξελισσόμενο ταχύτατα. Και μαζί αναδύθηκαν τα αντανάκλαστικά που είχαν δημιουργηθεί την περίοδο του Σχεδίου Ανάν και ανασυστάθηκαν θέσεις και μετερίζια παλιότερα –που σήμερα θυμίζουν όμως κάτι από φαντάσματα- μη λαμβάνοντας και πολύ υπόψιν τους το έδαφος της κρίσης και των πολιτικών προοπτικών που θέτει. Για να μπορούμε να συζητήσουμε λοιπόν και να συνεννοηθούμε, χρειάζεται να συνομολογήσουμε κάποιες παραδοχές. Ή τουλάχιστον, να το δοκιμάσουμε.

Ζήτημα πρώτο: Το Κυπριακό στη σημερινή του μορφή έχει δημιουργηθεί μετά από πόλεμο. Δεν γίνεται λοιπόν να επανέλθει στην πρότερή του κατάσταση (που ήταν εκρηκτική, έτσι κι αλλιώς) με αμιγώς διπλωματικά μέσα, άρα ούτε και να κρίνουμε τα τελευταία βάσει αυτής της προσδοκίας. Κάτι τέτοιο δεν έχει συμβεί παρά σε ορισμένες περιπτώσεις που έχουν καταγραφεί στα ανέκδοτα της Ιστορίας, όπως η εισβολή του ελληνικού στρατού υπό τον Πάγκαλο στη Βουλγαρία, για την οποία υποχρεώθηκε από την Κοινωνία των Εθνών σε υποχώρηση και καταβολή αποζημίωσης. Επομένως, ή επιλέγει κανείς την διπλωματική οδό, επιδιώκοντας τα μέγιστα δυνατά οφέλη, ή επιδιώκει μία νέα σύγκρουση.

Ζήτημα δεύτερο: Δεν επιθυμούμε έτσι κι αλλιώς να επανέλθει η Κύπρος στην προ του Αττίλα κατάσταση, γιατί και τότε αποτελούσε εστία διαρκών αναφλέξεων και καθόλου ειρηνικής συνύπαρξης των δύο κοινοτήτων, με ευθύνες και των δύο ηγεσιών. Γιατί κανείς αριστερός δεν μπορεί να προσυπογράψει τις πρακτικές εθνοκάθαρσης του φασίστα στρατηγού Γρίβα, αρχηγού της ΕΟΚΑ αλλά και της προδοτικής οργάνωσης Χ. Θέλουμε έτσι κι αλλιώς μία νέα συνθήκη συνύπαρξης.

Ζήτημα τρίτο: Η οποιαδήποτε πρόταση προερχόμενη από τον ΟΗΕ δεν μπορεί να απορρίπτεται υπό το επιχείρημα ότι είναι σχέδιο των ιμπεριαλιστών που ευνοεί τους σχεδιασμούς τους. Το κρίσιμο είναι να βλέπουμε κάθε φορά τι περιλαμβάνουν αυτοί οι σχεδιασμοί (άλλο οι σχεδιασμοί για την Γιουγκοσλαβία που αποσκοπούσαν στο ξέσπασμα του Εμφυλίου, άλλο για την Κύπρο που στοχεύουν σε μία καπιταλιστική ειρήνευση) και τις δυνατότητες που ανοίγονται μέσα από αυτούς για τη δική μας πάλη. Αν πάμε αυτό το επιχείρημα προς τα πίσω, μας λέει πως δεν θα έπρεπε να είχαν δεχτεί οι επαναστατικές δυνάμεις της Ελλάδας το 1827 τη ναυμαχία του Ναυαρίνου, γιατί αποσκοπούσε στο να τεθεί το νέο κράτος υπό την ηγεμονία των Μεγάλων Δυνάμεων. Άρα, θα προτιμούσαμε κι εκεί μια περήφανη συντριβή της Επανάστασης αντί της κηδεμονευόμενης κρατικής υπόστασης;

Ζήτημα τέταρτο: Μόνο ένας τρόπος υπάρχει για να αρνηθεί κανείς τα παραπάνω: να επιθυμεί την επίλυση του Κυπριακού μέσω μιας μεγάλης σύγκρουσης. Κι αφού για έναν αριστερό δεν μπορεί να αποτελεί προοπτική ο «εθνικός» πόλεμος με την Τουρκία, υποθέτω πως το σχέδιο είναι η «από τα κάτω» ένωση της Κύπρου, μέσω μιας κοινωνικής εξέγερσης των δύο κοινοτήτων που θα οδηγήσει σε μία Λαϊκή Ένωση. Θεμιτός σχεδιασμός, αναμφίβολα. Αν όμως κάποιος θεωρεί πως η Κύπρος θα πρέπει να ενωθεί μόνο με έναν τέτοιο τρόπο (περίπου ως σοσιαλιστική ένωση δηλαδή, με όποια χαρακτηριστικά επιλέγει να προτάξει κανείς: ως κράτος εκτός ΕΕ με αριστερή κυβέρνηση, ως κράτος εντός ΕΕ με πατριωτική κυβέρνηση, ως Λαϊκή Δημοκρατία κλπ) αλλιώς είναι καλύτερα να μείνει ως

έχει, τότε θα πρέπει να το πει ρητά, για να συνεννοούμαστε. Και να μας πει και πού βλέπει τις προϋποθέσεις για κάτι τέτοιο.

Ζήτημα πέμπτο: Για την Αριστερά δεν υπερισχύει κανένα «εθνικό» κριτήριο. Ακόμη και όταν υπεισέρχονται τέτοια στοιχεία, (πρέπει να) γίνεται στην προοπτική εξυπηρέτησης ταξικών συμφερόντων. Δηλαδή, για την Αριστερά δεν υπάρχουν απλώς οι δύο κοινότητες, αλλά εργαζόμενοι και καπιταλιστές Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι. Επομένως, απαγορεύεται απολύτως να διατυπώνει κανείς προτάσεις για το Κυπριακό χωρίς να τεκμηριώνει το πως αυτές θα συμβάλουν στη βελτίωση των όρων ζωής και των Τουρκοκύπριων εργαζόμενων. Ομοίως, δεν μπορεί να επιχαίρει για το «Όχι» του 2004, ξεχνώντας εντελώς αβασάνιστα πως η πλειονότητα (65%) των Τουρκοκυπρίων ήταν με το «Ναι». Δεν μπορεί δηλαδή από θέση Αριστεράς, ούτε να αγνοεί ότι στο Ελληνοκυπριακό «Όχι» δεν ήταν κυρίαρχος ο αντιιμπεριαλισμός αλλά ένας εξαιρετικά οξυμένος υπερπατριωτισμός μέχρι και εθνικισμός, ούτε ότι το 35% του τουρκοκυπριακού «Όχι» προερχόταν από υποστηρικτές του Ντενκτάς. Δεν γίνεται να κλείσουμε ως αριστεροί τα μάτια μας στο ότι το 65% των Τουρκοκυπρίων που ψήφισαν το «Ναι» επιθυμούσαν να ξεφύγουν από τη δεσποτεία του Ντενκτάς, της Τουρκίας και των Γκρίζων Λύκων, αλλά και να πάρουν ευρωπαϊκά διαβατήρια για να έχουν πρόσβαση στην κινητικότητα εντός της ΕΕ, όπου οι εργασιακές συνθήκες είναι πολύ καλύτερες από τον Τ/Κ τομέα. Εκτός αν επιλέξουμε να τους δούμε όχι με όρους διεθνιστικής αλληλεγγύης, αλλά αντίπαλου εθνικού πόλου, που εκ των πραγμάτων και ανεξαρτήτως των εσωτερικών κοινωνικών και πολιτικών του χαρακτηριστικών ταυτίζεται με την Τουρκική ηγεσία και για αυτό θέλουμε να τους κρατήσουμε αποκλεισμένους ή ηγεμονευόμενους, ειδικά τώρα που έχουν προκύψει και οι ενεργειακοί πόροι. Αλλά αυτό ούτε το λες διεθνισμό, ούτε προσφέρει καμιά ορθολογική προοπτική ειρηνικής συνύπαρξης.

Ζήτημα έκτο: Για την Αριστερά υπάρχει πάντα η σοσιαλιστική προοπτική. Και σήμερα υπάρχει και η κρίση. Επίσης, η προοπτική κυβέρνησης της Αριστεράς στην Ελλάδα. Ρωτάμε λοιπόν: Η σοσιαλιστική προοπτική ευνοείται από τη σημερινή κατάσταση στην Κύπρο, με τους εργαζόμενους των δύο κοινοτήτων να τίθενται αντιμέτωποι; Η οικονομική κρίση, αλλά και η πολιτική κρίση στη Μέση Ανατολή, που δημιουργούν την ανάγκη σε ΗΠΑ και Τουρκία να διευθετηθεί το Κυπριακό για να μην είναι άλλη μία αποσταθεροποιητική εστία στη Μεσόγειο λόγω των ενεργειακών της κοιτασμάτων, αποτελεί πεδίο εκμετάλλευσης μόνο από την πλευρά των κυρίαρχων; Που χάθηκε ένα από τα μεγαλύτερα μαθήματα του μαρξισμού, αυτό για τις ποικίλες αντιφάσεις του καπιταλισμού και, ειδικά του Λένιν, για την εκμετάλλευσή τους; Η κυβέρνηση της Αριστεράς θα είναι προτιμότερο να οργανώνει τη συνεργασία της στο πλαίσιο των διεθνών της σχέσεων (είτε εντός, είτε εκτός ΕΕ) με μία ενιαία Κύπρο ή με ένα κράτος δισυπόστατο και εγγενώς ασταθές, με μεγαλύτερη αδυναμία χάραξης ενιαίας πολιτικής;

Αυτά τα ολίγα. Επί της αρχής και καταρχάς. Για να συνεχίσουμε να συζητάμε.